

Sammanfattande kommentarer

Utvecklingen under senare år har visat på en ökning av gatupriserna för i synnerhet cannabis, det vill säga hasch och marijuana. Under den senaste tioårsperioden har marijuanapriserna ökat med ca 50 %, samtidigt som drogen spridits alltmer i Sverige. Under 1990-talet var det relativt ovanligt att länspolismyndigheter rapporterade förekomst (pris) av marijuana medan praktiskt taget alla gjort så under senare år. Hasch är dock alltså ännu oftare prisrapporterat. Priserna har inte stigit lika mycket för denna cannabisvariant, även om 2014 års priser ökat med ca 25 % jämfört med läget för sex år sedan.

Marijuana har alltså enligt rapporteringen blivit vanligare i Sverige under 2000-talet, men i ekonomiska termer har tillgängligheten samtidigt minskat i och med prisökningen. Dock kan uppgången förefalla större än vad den i själva verket är. Mycket pekar på att det idag finns starkare marijuanavarianter att tillgå, vilket i sammanhanget ses som en kvalitetsökning och därmed är åtminstone en delförklaring till de högre priserna. Ytterligare en faktor som skulle kunna förklara prisuppgången är en ökad efterfrågan. Förvisso finns det vissa tecken på att efterfrågan ökat, även om dessa inte är särskilt starka. Det bör samtidigt påpekas att i reala (inflationsjusterade) priser är prisnivån på cannabis fortfarande endast ca två tredjedelar av den som gällde i slutet på 1980-talet.

Alltsedan slutet av 1980-talet är amfetamin tillsammans med hasch de narkotikasorter som rapporterats förekomma mest runtom i landet. Amfetamin är den drog som minskat mest i pris över tid och 2014 var amfetamin nere i 35 % av den gatuprisnivå som gällde 1998. Till skillnad från cannabis syns ingen prisökning under senare år. Även priset för heroin (brunt) har minskat i ungefär samma omfattning men uppvisat större fluktuationer. Dessutom har förekomsten av heroin minskat överlag; de senaste 3–4 åren är det tämligen få regioner som rapporterar gatupriser för heroin.

Kokain är idag vanligare förekommande på den svenska marknaden jämfört med 1990-talet, och gatupriserna har varit relativt stabila under 2000-talet. Utvecklingen för ecstasy, LSD, kat och GHB har följts sedan år 2000 och sammanfattningsvis har priserna för dessa mera udda droger i huvudsak tenderat att sjunka, med undantag för LSD.

Ur ett rent ekonomiskt perspektiv är flera narkotikasorter mera överkomliga idag jämfört med läget för 25 år sedan. De historiska prisfallen har tidigare analyserats i ljuset av inte minst rättsväsendets ökande beslagsstatistik och tolkats som en större tillgänglighet för dessa droger i Sverige i detta längre tidsperspektiv. Även om aktuell beslagsstatistik för 2014 saknades när denna rapport sammanställdes torde denna bedömning fortfarande vara aktuell.

Prisuppgifter har som nämnts rapporterats från samtliga Sveriges 21 länspolismyndigheter. Flera narkotikasorter rapporteras mer sällan i norra Sverige, samtidigt som priserna kan vara något högre där. Detta tolkas som att narkotikatillgängligheten generellt är lägre norröver. Ofta är priserna lägst i Sydsverige, men de geografiska skillnaderna ska inte överdrivas och även om vissa nivåskillnader mellan landsdelarna förekommer så är trenderna i landet ofta likartade.

Antalet narkotikaprisrapporteringar från olika polismyndigheter samvarierar med hur tätbefolkat ett län är: ju högre befolkningstäthet desto mera frekvent rapporteras narkotikapriser. Detta innebär att olika narkotikasorter är mer förekommande i exempelvis storstadsregioner, något som stämmer överens med vad som är känt sedan tidigare från andra källor.

Även grossistpriser efterfrågas sedan år 2010 och jämförs dessa med gatunivån ser man att gatupriserna normalt är omkring 2–3 gånger så höga som på grossistnivå. Detta gäller såväl narkotikasorter som inte blandas ut som droger där det ofta förekommer att olika icke narkotiska, och relativt billiga ämnen, blandas i för att späda den ursprungliga substansen. Ofta är det de tre storstadslänen som rapporterar grossistpriser. Det finns alltså ett samband mellan folktäthet och förekomst av narkotikahandel i större omfattning. Grossistpriser har nu mätts under en femårsperiod. Resultaten antyder en viss prisuppgång för hasch, marijuana brunt heroin och ecstasy. Samtidigt är observationsperioden kort och det är relativt få län som överhuvudtaget har handel på grossistnivå, vilket gör iakttagelserna mera osäkra.

Från 2015 har polisen en ny organisation. De tidigare 21 självständiga myndigheterna har från 1 januari, tillsammans med Rikspolisstyrelsen och Statens kriminaltekniska laboratorium (SKL), slagits samman till Polismyndigheten. Geografiskt är riket numera indelat i sju polisregioner, vilka i sin tur består av 30 polisområden. Ett polisområde omfattar normalt ett helt län, medan de större länen är indelade i flera polisområden. Denna förändring kommer medföra förändringar i rapportörsbasen, liksom i framtida resultatredovisning.